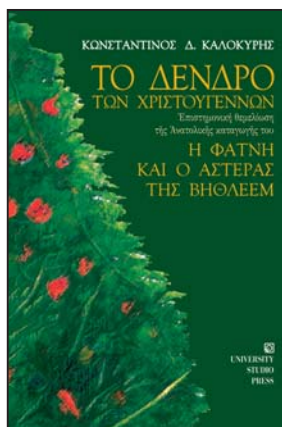

UNIVERSITY STUDIO PRESS

Εκδόσεις Επιστημονικών Βιβλίων & Περιοδικών

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Δ. ΚΑΛΟΚΥΡΗ

ΤΟ ΔΕΝΔΡΟ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

*Επιστημονική θεμελίωση της Ανατολικής καταγωγής του
Η ΦΑΤΝΗ & Ο ΑΣΤΕΡΑΣ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ*

Θεσσαλονίκη, 2001 • ISBN 960-12-1006-7

σχήμα 14x 21 • σελ. 176 • Τιμή (με Φ.Π.Α.) 4.500 δρχ.

Στο βιβλίο αυτό ο γνωστός βυζαντινολόγος-αρχαιολόγος Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Κωνσταντίνος Καλοκύρης ερευνά το θέμα του Δένδρου των Χριστουγέννων και, με ιστορικά, θεολογικά και αρχαιολογικά επιχειρήματα θεμελιώνει αναμφίβολα την ανατολίτικη προέλευσή του. Η ιδιότητα του δένδρου ως ιερού εμφανίζεται αρχικά στους ανατολικούς λαούς, κατόπιν γίνεται δεκτό στο Βυζάντιο όπου παίρνει χριστιανικό νόημα και εκχριστιανισμένο έρχεται στην Δύση για να αντικαταστήσει το εκεί ειδωλολατρικό δένδρο. Τα δένδρα σε ναούς του Βυζαντίου εφοδιάζονται με φώτα (λύχνους, κεριά) γίνονται όμως μεταλλικά (δηλ. δεινόμορφα πολυκάνδηλα) για τον φόβο της πυρκαϊάς. Συνδεδεμένο με τα Χριστούγεννα το δένδρο ως φυσικό (φοίνικας, ελιά, πεύκο κ.τ.τ.) μνημονεύεται ως στοιχείο κατά την παράσταση του μεσαιωνικού θρησκευτικού δράματος («ως μυστήριο») της «Γέννησης του Χριστού», και τοποθετείται πλάι στην φάτνη. Το ιερό αυτό δένδρο το γνωρίζει και η Ορθόδοξη ζωγραφική και το σχεδιάζει, ακριβώς στο πλάι της Θεοτόκου και του Θείου Βρέφους, σε ορισμένες απεικονίσεις της Γέννησης, με την ανάμνηση αρχαίων ανατολικών (βαβυλωνιακών κ.λ.π.) προτύπων. Στη συνέχεια το δένδρο επιβιώνει στη χώρα μας και το αναγνωρίζουμε π.χ. στο Λιτόχωρο Πιερίας και στο Καλέντζι Ιωαννίνων κατά την περίοδο των Χριστουγέννων. Στη Δύση, ύστερα μάλλον από τον 16ο αιώνα, συνδέεται με την Πρωτοχρονιά (ως δένδρο ευτυχίας για το έτος που έρχεται) κατόπιν όμως (από τα μέσα περίπου του 17ου αιώνα) γίνεται «δένδρο των Χριστουγέννων» και ως τέτοιο (πάντοτε ως έλατο) έχεται, δηλ. ξανάρχεται ως ..μόδα, από τα μέσα του 19ου αιώνα (από τον Όθωνα και τους βαναρούς) και στην Ελλάδα, φυσικά ως «αντιδάνειο». Το βιβλίο αποδεικνύει ότι η φάτνη και ο αστέρας είναι αναπόσπαστο συμπλήρωμα του δένδρου και βεβαιώνει γιατί δεν πρέπει να λείπουν σήμερα στα δένδρα που στήνουμε τα Χριστούγεννα. Επίσης στο βιβλίο αναπτύσσεται το διπλό νόημα της φάτνης (από το αρχικό παχνί στα σημερινά -δυτικά-ευρωπαϊκά-ακρυλικά-πλαστικά ομοιώματα των ιερών προσώπων της φάτνης, με την σημερινή της ευρύτερη έννοια) και σημειώνεται η Ορθόδοξη ερμηνεία του αστέρα της Βηθλεέμ, αφού γίνει και σύντομη επισκόπησή του από απόψεως αστρονομικής.